

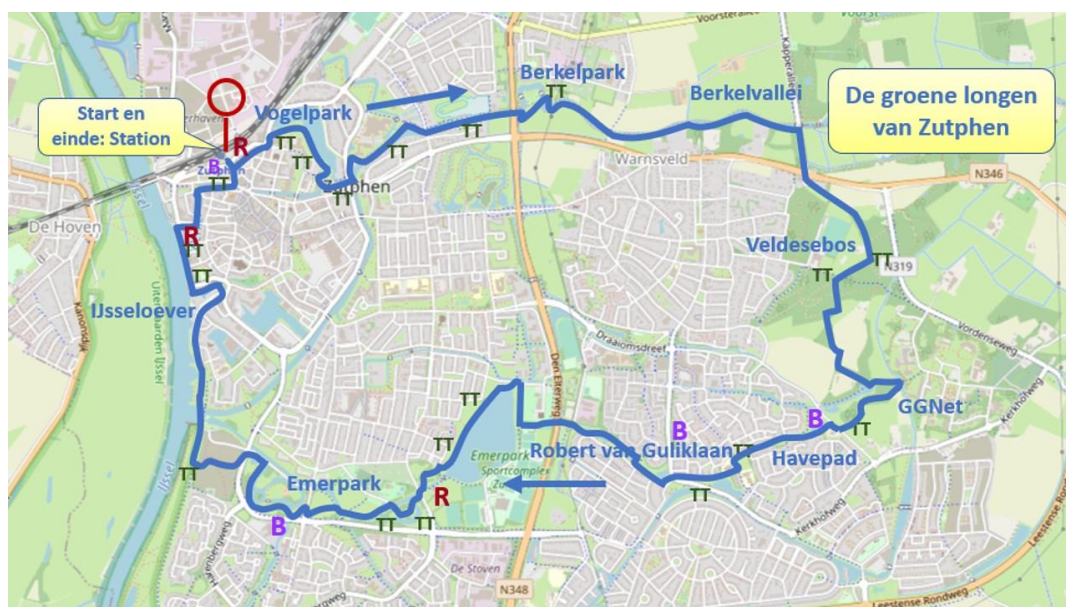

De groene longen van Zutphen

Auteur: Dolf Logemann

Parken en groene randen van de stad

Een mooie wandeling die zelfs voor Zutphenaren en Zutphenezen nog veel verrassingen biedt. De route bevindt zich vrijwel geheel binnen de bebouwde kom van Zutphen en het aangrenzende dorp Warnsveld. Toch is het bij uitstek een zeer groene en gevarieerde wandeling. Het is bovendien opmerkelijk hoeveel onverharde en halfverharde paadjes je nog in de stad hebt. Deze route schakelt parken en groenzomen aaneen en loopt ook nog een stukje langs het riviertje de Berkel. Alleen aan het begin en het eind overheerst de bebouwing en het stadsverkeer. Tijdens dat laatste stuk door de stad loopt u langs de oude kademuur bij de jachthaven en over de IJsselkade. Sinds de herinrichting een aantal jaren geleden is deze kade bij uitstek de flaneerplek van Zutphen. Je hebt er een prachtig uitzicht over de mooiste rivier van Nederland.

Routebeschrijving

NB. In deze routebeschrijving vermelden we - tussen haakjes - consequent de straatnamen, ook als die niet in het veld vermeld staan. Dit omdat deze behulpzaam kunnen zijn bij de oriëntatie op de kaart of bij het vragen naar de juiste weg.

1. De route start aan de centrumzijde van het station. Met de rug naar het station linksaf (niet de straat oversteken) en doorlopen tot aan de verkeerslichten

U passeert de Kruittoren, een stadstoren uit de 14de-eeuwse omwalling van de stad

2. Bij de verkeerslichten rechtdoor oversteken en aan de overzijde linksaf, langs een laag muurtje naast het Baudartius Lyceum/Kompaan College
3. Na het muurtje rechtsaf, u komt nu in het Vogelpark (zie bij de achtergrondinformatie het tekstblok 'Het Vogelpark en de Spanjaardspoort')

4. U volgt het asfaltpad langs de oever tot het eind. Daarna linksaf door een kleine boomgaard

Deze boomgaard staat bekend als de 'Stadsbongerd'

5. Het pad komt uit op een weg (Coehoornsingel). Deze oversteken en aan de overzijde linksaf. Na circa 120 m voorbij een witte villa rechtsaf via voetpad langs zorgcentrum Sutfene.

Rechts van u het riviertje de Berkel

6. Einde voetpad rechts aanhouden, een fietspad
7. Kruising met verkeersweg (Leeuweriklaan) oversteken en rechtdoor (IJsbaanpad), links van u een ijsbaan en rechts de Berkel
8. Het fietspad volgen tot een scherpe bocht naar links aan het einde van de ijsbaan. In die bocht rechtdoor via een graspad (volg richting 'Dagwandeling De Hoofdige Boer')
9. Aan het einde van het graspad de drukke N348 oversteken, daarna via het fietspad rechtsaf en direct na de brug linksaf. U volgt daarna het pad langs de oever van de Berkel
10. Bij een splitsing van paden rechts aanhouden, richting een houten bruggetje. Bruggetje oversteken en direct daarna rechtsaf, door het 'Wijnhofpark' en strak langs de oever blijven lopen
11. Hierna circa 500 m langs de oever blijven lopen tot aan een witte voetgangersbrug. Aldaar nog ongeveer 1 km rechtdoor langs de oever tot aan een verkeersweg (Kapperallee)

Het karakteristieke witte bruggetje staat bekend als de 'Warnsveldse kerkvonder', onderdeel van een oud kerkpad waarover bewoners van Eefde naar de kerk in Warnsveld liepen

12. Bij de Kapperallee rechtsaf, over het naastgelegen fietspad
13. Aan het eind van de Kapperallee de kruisende weg oversteken en over de parkeerplaats van het Chinese restaurant linksaf. De route volgt hierna een paadje dat begint bij een dikke lindeboom aan de voorzijde van een schuur met daarop een blauw bord met een P (zie bij de achtergrondinformatie het tekstblokje 'Zondags vermaak in Warnsveld')

U betreedt nu het Veldesebos. Dit maakt deel uit van het landgoed 't Velde, waarvan u het witte landhuis iets verderop aan uw linkerhand ziet liggen.

14. U volgt het graspad, dat eerst langs een paardenweitje, daarna langs de voetbalvelden van de Warnsveldse Boys en vervolgens langs enkele weitjes van een woonboerderij loopt. Bij het eind van de wei rechtsaf, een brede eikenlaan met slagboom
15. Rechtsaf via de brede eikenlaan (met slagboom). U kruist na circa 200 m een fietspad, daarna nog circa 50 m doorlopen en linksaf via een bospad
16. Op een kruising van bospaden rechtdoor, voorbij de bocht naar rechts het eerste paadje linksaf
17. aldaar een pad linksaf. Dit pad versmalt zich als u het bos uitgaat. Pad met alle bochten mee geheel aflopen.
18. Het pad komt uit op een geasfalteerd fietspad (Graffelpad). Hier linksaf. Doorlopen tot een bruggetje

Het Graffelpad leidt naar de grote psychiatrische kliniek GGNet, dat oorspronkelijk 'Het Groot-Graffel' werd genoemd en voor een deel nog zo bij de plaatselijke bevolking bekend staat.

19. Vlak vóór het bruggetje scherp rechtsaf, een graspad naar een bosje. Dit pad aflopen tot aan asfaltweg
20. Bij de asfaltweg rechtsaf (Bieshorstlaan) en na ongeveer 60 m linksaf (Havepad)
21. Havepad geheel aflopen, bij rotonde rechtdoor.
22. Aan het einde van het Havepad, bij een schoolgebouw, linksaf. Na 50 m rechtsaf (Forumpad)
23. Forumpad geheel aflopen. Aan het eind rechtsaf en na 50 m in de bocht linksaf. Neem daarbij het voetpad rechts van de weg
24. Ongeveer 6 m vóór het einde van het voetpad rechtsaf via een 'olifantenpaadje' dat vooral wordt gebruikt door hondenuitlaters. Volg de naastgelegen straat (Robert van Guliklaan) via het olifantenpaadje
25. Bij een fietspad rechtsaf (Ooyerhoekseweg) en na ongeveer 60 m linksaf, opnieuw een olifantenpaadje maar nu door struikgewas en jong bos. NB. Als dit paadje te modderig is, vervolg dan het paadje langs de Robert van Guliklaan (zie bij de achtergrondinformatie het tekstblok 'Bloemrijke bermen')
26. Aan het eind van het paadje komt u weer uit op de Robert van Guliklaan. Hier rechtsaf richting een trap, via die trap omhoog en vervolgens via de fietsbrug over de provinciale weg
27. Direct na de brug in de bocht linksaf via een andere trap naar de sportvelden. (NB. u volgt hier dus niet het fietspad!). Onderaan de trap schuin rechtsaf via een smal voetpaadje langs het hek van de korfbalvereniging. Doorlopen tot aan een geasfalteerd fietspad. Aldaar rechtsaf (Jelle Zijlstrapad)
28. Aan het einde van het fietspad linksaf en vervolgens na 20 m opnieuw linksaf, een voetpad (zie bij de achtergrondinformatie het tekstblok 'Het Vijverplan')
29. Voetpad langs de oever van de vijver geheel aflopen
30. Het voetpad komt uit op een fietspad, bij huizen. Alhier linksaf. Na ongeveer 25 m bij een lantaarnpaal rechtsaf, een graspad. Daarna links aanhouden, de kleine vijver aan uw linkerhand
31. Voorbij de vijver linksaf en vóór het water van een brede beek (de Onderlaatse Laak) rechtsaf naar een brede verkeersweg (Harenbergweg). U kunt hier oversteken, aan de overzijde linksaf vervolgens het bospaadje nemen dat een meter of vijf links van de brug begint. Maar wij raden u aan om eerst even een kijkje te nemen op het terrein van het Centrum voor duurzaamheid De Kaardebol. De ingang zit aan het eind van het parkeerterrein links van u. (zie bij de achtergrondinformatie het tekstblok 'Centrum voor duurzaamheid de Kaardebol')
32. Na het bezoek aan De Kaardebol gaat u weer terug naar dit punt en neemt u bospaadje aan de overkant, links van de brug

33. Terug bij het bospaadje aan de overkant van de Harenbergweg: u loopt dit paadje geheel af, langs de grote bijenstal. U passeert vervolgens de watergang, daarna gaat u linksaf via het pad dat langs deze watergang loopt (NB. als dit pad te drassig is, kunt u ook rechtdoor via de asfaltweg. U neemt daarna het eerste pad linksaf, een smal fietspaadje tussen kersenbomen. Zie ook bij de achtergrondinformatie het tekstblokje 'De laken van Zutphen').
34. Na circa 250 m langs de watergang, bruggetje oversteken en op de andere oever rechtsaf (fietspad). Circa 20 m voorbij een bord 'Hondenlosloopgebied' linksaf. Dit is een graspad. U komt uit bij een rotonde.

NB. Ook direct naast het bordje 'hondenlosloopgebied' is een uitgemaaid graspad. Dit pad moet u niet nemen

35. Bij de rotonde min of meer in dezelfde richting de weg (Emmerikseweg) oversteken en aan de overzijde over het fietspad rechtsaf, richting een bomenrij met meidoornhaag langs de weg. Bij het begin van die haag deze haag aan de linkerkant passeren, een smal 'olifantenpaadje' langs een afrastering. Na circa 50 m linksaf, via een graspad langs de oever van een waterpartij.
36. Dit pad blijven volgen (negeer zijpaden), aan het eind meebuigen naar rechts, opnieuw een graspad tussen een verkeersweg en een waterpartij. Doorlopen tot een rood geasfalteerd fietspad

Rechts van u ligt de kinderboerderij 'De Schouw'. Deze gebruikt ook de weilandjes aan weerszijden van het pad. Zie ook bij de achtergrondinformatie het tekstblokje 'Een natuurvriendelijke oever'

37. Op het fietspad linksaf

38. Einde fietspad: de weg oversteken en aan de overzijde linksaf. Blijf rechts van een greppel. Na 50 m rechtsaf via een half verhard wandelpad door een brede groenstrook (U wandelt nu door het gebied Neder-Helbergen. Zie voor meer informatie bij de achtergrondinformatie het tekstblokje 'Helbergen')
39. Het wandelpad geheel aflopen tot op de dijk van de IJssel, zijpaden negeren
40. Op de IJsseldijk rechtsaf. Ter hoogte van het gemaal 'Helbergen' direct naar beneden en verder via het olifantenpaadje onderlangs de dijk. (NB. Bij hoog water blijft u op de dijk lopen, totdat deze uitkomt bij een straat. Aldaar linksaf en daarna eerste voetpad linksaf, terug naar de dijk)
41. Ter hoogte van een enorme populier op de kruin van de dijk klimt u een stukje omhoog, maar u blijft links van de kademuur. Dit pad aflopen tot aan het einde, daarna verder via de straat. U passeert een jachthaven
42. Aan de achterzijde van de jachthaven linksaf. Vervolgens via een metalen trap over de kademuur en beneden langs de kademuur richting de rivier, de jachthaven aan uw linkerhand (NB. Bij hoogwater blijft u boven lopen). Zie ook bij de achtergrondinformatie het tekstblokje 'Het ontstaan van de IJssel'.
43. Het pad langs de jachthaven komt uit op de IJsselkade, na een recente herinrichting een brede boulevard
44. Iets voorbij een beeldje van de dichteres Ida Gerhardt en de uitstroom van de Berkel, rechtsaf (Marspoortstraat). Deze zijstraat wordt geflankeerd door twee halfronde appartementengebouwen
45. De straat tussen de halfronde gebouwen inlopen. Daarna eerste straat linksaf (Berkelkade)

46. Einde Berkelkade rechtdoor via een tegelpad, aan het einde via een klein trapje rechtsaf onderlangs het water

U loopt hier langs de Molengracht. Dit is een al rond 1225 gegraven loop van de Berkel, bedoeld om een reusachtig complex van acht watermolens aan te drijven. Deze molens werden in 1886 afgebroken. Op de plaats van deze watermolens is nu de snackbar gebouwd.

47. Aan het einde van het pad via een ander trapje omhoog en na 50 m linksaf (Stationsstraat). Aan het einde van de Stationsstraat bent u terug bij het beginpunt.

Praktische informatie

Hoe er te komen?

De wandeling start bij het station. Onderweg desgewenst diverse bushaltes voor een rit terug naar het station.

Horeca

> nabij het station (voor- en achterzijde)

> Genietcafé Emerpark op het terrein van De Kaardebol in het Emerpark

Achtergrondinformatie

Het Vogelpark en de Spanjaardspoort

Het Vogelpark is aangelegd op het voormalige exercitieterrein van de Isendoornkazerne. Deze grote kazerne herbergde indertijd een cavaleriegarnizoen (huzaren). Het herinnert aan de lange tijd dat Zutphen garnizoens- en tevens vestingstad was. Ook de waterpartij links van u maakte deel uit van de vestingwerken, die hier werden aangelegd door de beroemde vestingbouwer Menno van Coehoorn. De Isendoornkazerne en de paardenstallen werden door de Duitsers opgeblazen in de strijd om de bevrijding van Zutphen in april 1945. Op de plek van de vroegere bebouwing werden na de oorlog twee schoolgebouwen geplaatst.

Bij het doorkruisen van het park ziet u vrij aan het begin op enige afstand aan uw rechterhand in de rand van het park de restanten van een oude stadspoort, de Spanjaardspoort. De naam verwijst naar de verovering van Zutphen door de Spanjaarden in 1572, aan het begin van de 80-jarige oorlog. Hierbij werd een groot deel van de Zutphense inwoners uitgemoord. De Spanjaarden kwamen de stad binnen via deze poort.

Zondags vermaak in Warnsveld

Het Chinese restaurant is gevestigd in een oude uitspanning met de naam 'De Kap'. Samen met de even verderop gelegen (voormalige) uitspanning 'Het Jachthuis' was dit vroeger een populair uitje voor de Zutphense bevolking. Een stoomtrammetje zorgde voor een verbinding met het centrum.

Bloemrijke bermen

In 2018 heeft de gemeente haar maaibeleid omgegooid. In plaats van de bermen en gazons elke veertien dagen te maaien, gebeurt dat nu op de meeste plaatsen één of twee keer per jaar. Het maaisel wordt afgevoerd. Een deel van het gewas gaat zelfs ongemaaid de winter in. Het resultaat was al in het eerste jaar zichtbaar: één grote bloemenzee en heel veel vlinders, zweefvliegen en andere insecten.

Het Vijverplan

De grote vijver waar u langs loopt is een voormalige zandwinning. Het zand is rond 1960 gebruikt om de naastgelegen wijk ('het Vijverplan') op te hogen. Dat was nodig omdat uitbreiding aan de zuidkant van de stad tot die tijd fysiek onmogelijk was doordat hier het hele gebied bij hoge waterstand op de IJssel overstroomde. Pas toen de Baakse Overlaat in 1955 werd gedicht, kon aan stadsuitbreiding worden gedacht.

Centrum voor duurzaamheid De Kaardebol

Het terrein van de Kaardebol is het voormalige centrum voor natuur- en milieueducatie van de gemeente. Na de verzelfstandiging is het beheer overgenomen door een veelvoud aan initiatieven. Er zijn een vlindertuin, een nagebouwd vroegmiddeleeuws dorp (Erve Eme), prachtige plantentuinen en een 'groene' buitenschoolse opvang. Er is ook een uitspanning (Genietcafé Emerpark) waar u biologische koffie e.d. kunt krijgen. Naast de uitspanning is een botanisch zeer interessant graslandje met onder andere veel orchideeën.

De laken van Zutphen

Het water waar u langs loopt is de Onderlaatse Laak. Deze voegt zich even verderop bij de Vierakkerse Laak. Samen stromen ze verder als de Schouwlaak richting het gemaal Helbergen. Een laak is een gegraven waterloop of een vergraven natuurlijke beek, die water afvoert uit (bevoleid) landbouwgebied. De hoger gelegen grond iets verderop is een akker (van een biologische tuinder), die is aangelegd op het depot van klei uit de bovengrond van de vijver eerder langs deze route.

Een natuurvriendelijke oever

Aan de overzijde is een natuurvriendelijke oever aangelegd. Deze is nog in ontwikkeling. De hemelwaterafvoeren van de flats aan de overzijde zijn afgekoppeld van het riool en wateren nu af op ondiepe wadi's in het vroegere gazon. De eerste jaren beschermt een rietscherm de jonge vegetatie tegen de ganzenvraat

Helbergen

De naam 'Helbergen' verwijst naar de naam van het achterliggende gebied. Oorspronkelijk waren dit de stadsweiden, de weilanden waar de stadsboeren hun vee weidden. Het gebied Helbergen lag oorspronkelijk op de andere, westelijke oever van de IJssel. De IJssel zelf lag in de 14de eeuw ongeveer op de plek van de huidige kinderboerderij en kwam met een bocht uit bij de stadsmuur van wat nu de Martinetsingel is. Rond 1350 ondermijnde het IJsselwater de muur en de muur stortte uiteindelijk zelfs gedeeltelijk in. In 1356 gaf de landsheer, de hertog van Gelre, toestemming om een nieuwe loop te graven: dat is nu de huidige loop, die dus westelijker ligt. Helbergen kwam daarmee aan de oostkant te liggen.

Het woord 'hel' betekent 'natte plek', terwijl het woorddeel 'bergen' verwijst naar enkele hogere delen, kleine rivierduinen. Het gemaal slaat zowel het water op de IJssel uit van de Onderlaatse en Vierakkerse Laak (de rechter watergang) als van een van de mondingen van de Berkel (links). Sinds enkele jaren is er bij het gemaal een vistrap aangelegd. Deze is zichtbaar langs de linkeroever.

Het ontstaan van de IJssel

De IJssel is betrekkelijk recent, waarschijnlijk aan het begin 4de eeuw, ontstaan als een doorbraak van de Rijn naar het noorden. Het ontstaan valt min of meer samen met het ontstaan van de nederzetting Zutphen. Uiteraard was er in die tijd geen sprake van een goed geleide rivier, eerder van een breed rivierbed met veel zandbanken en een stroomgeul die zich telkens verlegde.

The advertisement features a banner with a background of various maps. On the left, there are three overlapping map thumbnails. A large white number '4' is inside a red circle. The main text reads 'Neem een abonnement!' in red and 'Meer dan 1500 wandelkaarten' in blue. On the right, a red rounded rectangle contains the text 'voor slechts € 13,50' in white.

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten

voor slechts
€ 13,50